

Izvorni znanstveni rad
UDK 904:737.1](497.5 Dubrovnik)“02/19“
Primljeno: 25.3.2014.

NUMIZMATIČKI NALAZI S ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U DUBROVNIKU

MATO ILKIĆ, NIKOLINA TOPIĆ I ŽELJKO PEKOVIĆ

SAŽETAK: Rad tematizira numizmatičku građu pronađenu prigodom arheoloških istraživanja u povijesnoj jezgri Dubrovnika, i to na području Benediktinskog samostana Sv. Marije od Kaštela i kule Gornji ugao. Riječ je o pojedinačnim nalazima. Datirani su od druge polovice 3. do 20. stoljeća. Najstarije monete pripadaju Rimskom Carstvu. Slijedi bizantski novac, a najbrojnije su dubrovačke kovanice. Otkriveno je ponešto bakrenjaka iz nekoliko islamskih zemalja. Zastupljen je, među inim, novac Venecije, Bara i Kotora.

Ključne riječi: Dubrovnik, kula Gornji ugao, samostanski kompleks Sv. Marije od Kaštela, numizmatički nalazi, rimsko razdoblje, srednji vijek, novi vijek

Keywords: Dubrovnik, Gornji Ugao Tower, Monastery of St Mary of Kaštel, numismatic finds, Roman period, Middle Ages, modern period

Tijekom istraživanja u povijesnom dijelu Dubrovnika, na području benediktinskog samostanskog kompleksa Sv. Marije od Kaštela i kule Gornji ugao, otkrivena je bogata arheološka građa.¹ Pored raznovrsnoga starog novca, pronađeni su

¹ Arheološko istraživanje financirao je Grad Dubrovnik, a restauraciju nalaza Društvo prijatelja dubrovačke starine, te im srdačno zahvaljujemo.

Mato Ilkić, docent na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zadru. Adresa: Sveučilište u Zadru, Obala kralja Petra Krešimira IV/2, 23 000 Zadar. E-mail: milkic@unizd.hr

Nikolina Topić, doktorandica na Sveučilištu u Zadru. Adresa: Vlaha Bukovca 37, 20 000 Dubrovnik. E-mail: nikolinatopic@gmail.com

Željko Peković, redoviti profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Adresa: Sinjska 2, 21 000 Split. E-mail: zeljko.pekovic@gmail.com

brojni ulomci keramike, stakla, lula, kamene plastike i talioničkih posuda. Otkriveni su, među inim, i predmeti od kovine.² Arheološka istraživanja su provedena 2005, 2007. i 2008. godine.³

Samostanski kompleks Sv. Marije od Kaštela smješten je na najvišem južnom dijelu grada, na području najstarijeg seksterija Kaštela⁴ koji se u pisanim izvorima naziva *Castrum*, *Castellum*, *Kaštio*.⁵ Vjerojatno je Kaštel izgrađen već u 6. stoljeću, kada je imao namjenu kontrolne točke plovidbe i trgovine u vrijeme bizantske prevlasti nad Jadranom. Samostan je osnovan u 12. stoljeću.⁶ Sastojao se od crkve, kapitularne dvorane, sakristije te četiri samostanska krila. Prvotna crkva nije sačuvana, a današnja većim dijelom datira s kraja 15. stoljeća. U to vrijeme samostan je s južne strane flankiran gradskim zidinama. Unutar njega funkcionirali su i objekti gospodarske namjene za vlastite potrebe. Kompleks je većim dijelom stradao u potresu 1667. godine, što je uzrokovalo opsežnija građevinska preoblikovanja. Ukinućem Dubrovačke Republike samostan je izgubio svoju funkciju te je bio prenamijenjen prvo u vojarnu, a zatim u bolnicu. Kasnije je u njemu bilo Gradsko poglavarstvo. Danas je taj prostor izmijenjen raznim pregradnjama i adaptacijama, te je pretvoren u više privatnih stambenih objekata.⁷ Istraženo je 11 sondi koje su bile razmještene po cijelom samostanskom sklopu (unutar crkve, u vrtu južno od nje te u vrtovima smještenima na zapadnom i istočnom dijelu samostanskog kompleksa). Numizmatički nalazi otkriveni su u sljedećim sondama: 1 (stratigrafske jedinice

² Branka Milošević, Nikolina Topić i Željko Peković, *II. faza arheoloških istraživanja na lokalitetu Kula Gornji ugao u povijesnoj jezgri Dubrovnika*. Dubrovnik: Omega engineering d.o.o, 2008; Branka Milošević, *Izvjješće o arheološkim istražnim radovima Benediktinskog samostanskog kompleksa sv. Marija od Kaštela u Dubrovniku*. Dubrovnik: Omega engineering d.o.o, 2009; Željko Peković i Nikolina Topić, »A late-medieval and post-medieval foundry in the historic centre of Dubrovnik.« *Post-Medieval Archaeology* 45/2 (2011): 266-290.

³ Voditeljica prve faze arheološkog istraživanja kule Gornji ugao bila je Nela Kovačević, dipl. arheolog, dok je drugu fazu vodila Branka Milošević, dipl. arheolog i dipl. povjesničar umjetnosti. Voditeljica arheološkog istraživanja Benediktinskog samostana Sv. Marije od Kaštela bila je Branka Milošević. Istraživanje je obavljeno u sklopu projekta *Graditeljsko nasljeđe dubrovačkog područja* koji vodi prof. dr. sc. Željko Peković.

⁴ Lukša Beritić, *Utvrdjenja grada Dubrovnika*. Dubrovnik: Društvo prijatelja dubrovačke starine, 1989: 9. Željko Peković, *Dubrovnik - nastanak i razvoj srednjovjekovnoga grada (Dubrovnik - La fondation et le développement de la ville médiévale)*. Split: Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, 1998: 45.

⁵ L. Beritić, *Utvrdjenja grada Dubrovnika*: 9.

⁶ Ž. Peković, *Dubrovnik - nastanak i razvoj srednjovjekovnoga grada*: 45-46.

⁷ B. Milošević, »Izvjješće o arheološkim istražnim radovima Benediktinskog samostanskog kompleksa sv. Marija od Kaštela u Dubrovniku«; Branka Milošević, »Benediktinski samostanski sklop sv. Marije od Kaštela u Dubrovniku.« *Hrvatski arheološki godišnjak* 5/2008 (2009a): 679-683.

16, 17, 24, 34, 39, 62), 2, 3 (stratigrafske jedinice 85, 87, 88, 95, 108), 7 (stratigrafske jedinice 178, 179A), 9 (stratigrafska jedinica 196), 11 (stratigrafska jedinica 222) i 11A (stratigrafske jedinice 220, 290).

Najstariji otkriveni novac s područja samostanskog kompleksa Sv. Marije od Kaštela potječe iz prvih desetljeća druge polovice 3. stoljeća. To su četiri antoninijana. Dva su loše očuvana. No, sudeći prema aversima, na njima je, čini se, prikazana Salonina, žena cara Galijena (254-268) (kat. br. 1-2).⁸ Zastupljeni su i primjerci kovani za Klaudija II (268-270) (kat. br. 3) i Aurelijana (270-275) (kat. br. 4). Kasnoantički novac nešto je brojniji (kat. br. 5-6, 8-17). Nalazi rimskog carskog novca iz druge polovice 3. i iz 4. stoljeća vjerojatno upućuju na to da je taj dio grada već tada bio naseljen. O tome govore i ulomci približno istovremenih amfora te keramičkih posuda. Nakon dužeg vremenskog hijata, slijede nalazi bizantskih anonimnih folisa iz 11. stoljeća (kat. br. 18, 20). Tom vremenu, ili nešto ranijem, pripada još jedna kovanica, nažalost vrlo istrošena (kat. br. 21). Nalazi raznovrsnog bizantskog novca česti su u povijesnom dijelu Dubrovnika, a osobito na području katedralnog kompleksa.⁹ U arheološkim istraživanjima unutar samostanskog kompleksa Sv. Marije od Kaštela otkriveni su i bakrenjaci Ikonijaskog sultanata (Mas'ud II, 1284-1308) (kat. br. 22), Ilkhanidske države (Abu Sa'īd, 1317-1335) (kat. br. 23) i Mamelučkog sultanata (al-Malik an-Nāšir Muhammad I, 1293-1294, 1299-1309, 1310-1341) (kat. br. 24).¹⁰ Jednoj od prethodno navedenih vrsta pripada još jedan nalaz koji, nažalost, zbog istrošenosti nije moguće preciznije odrediti (kat. br. 25). Ponešto kovanica dospjelo je s područja Italije. Iz Akvile potječe *cavallo* Ferdinanda I. Napuljskog (1458-1494) (kat. br. 26). Tri monete pripadaju Veneciji. To su zdjelicašasti denar Lorenza Tiepola (1268-1275) (kat. br. 27), *tornesello* Antonia Veniera (1382-1400) (kat. br. 28) i gazeta za Dalmaciju i Albaniju (kat. br. 30). Na području

⁸ Autori fotografija su Sebastijan Govorčin, Marko Rogošić i Božidar Gjukić, te im svima zahvaljujemo.

⁹ Ivan Mirnik, »Numizmatički nalazi u Dubrovniku (prethodni izvještaj o bizantskom novcu)«, u: *Etinogeneza Hrvata*, ur. Neven Budak. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske i Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1995: 169-177.

¹⁰ Opširnije o dubrovačkim nalazima kovanica iz islamskih zemalja vidi u: Mato Ilkić i Nikolina Topić, »Dubrovački nalazi seldžučkog, ilkhanidskog i mamelučkog novca.« *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku* 51/1 (2013): 1-16. U identifikaciji islamskih kovanica pomoć nam je pružio Slobodan Srećković uputivši nas na internetsku stranicu *ZENO.RU - Oriental Coins Database*, gdje smo dobili prve informacije. Osim gore imenovanoga vrsnog poznavatelja turskog novca, niz korisnih savjeta dali su nam i Vladimir Suchy te Amer Sulejmanagić. Ovom prigodom najljepše im se zahvaljujemo na darovanoj dobroti.

samostanskog kompleksa nađen je polufolar iz Bara (kat. br. 31) te dva folara iz Kotora (kat. br. 32-33). Najviše je otkriveno kovanica Dubrovačke Republike. To se logično i može očekivati, jer je riječ o domaćem novcu. Od nominala vrlo su brojne mince (kat. br. 34, 36-45, 49-55). Slijede dva dinarića (kat. br. 59-60) i solad (kat. br. 64). Zastupljen je i krivotvoreni dinar (kat. br. 58). Izdvajamo i mjedeni žeton iskovan oko 1884. godine u Samoboru. Uz ime Eduard Presečky, na njemu je i vrijednost od 20 novčića. Zbog loše očuvanosti dio numizmatičkih nalaza s područja samostanskog kompleksa Sv. Marije od Kaštela nije moguće odrediti (kat. br. 82-86, 88, 90-95, 98-101).

Prva faza istraživanja lokaliteta kula Gornji ugao obavljena je 2005. godine.¹¹ Tada je otkriveno devet numizmatičkih nalaza. Iz unutrašnjosti kule potječe sedam komada novca. Nađeni su u sondi 1 u stratigrafskoj jedinici 1. Dva nalaza potječu iz sonde 2, i to iz stratigrafskih jedinica 2 i 19. Otkriveni su na prostoru uz istočni vanjski zid kule.¹² U drugoj fazi istraživanja lokaliteta kula Gornji ugao (2007/2008. godine) istražena je ljevaonica smještena na prostoru nekadašnjih tanglija (tj. kliješta), koje su u 13. stoljeću predstavljale obrambeni element na oba ugla grada sa sjeverne, odnosno kopnene strane. Činio ih je prostor uvučen u gradsko tkivo koji je služio za bolju obranu uglova grada, jer bi mogući neprijatelj bio doveden u vrlo nepovoljan položaj kad bi se našao između dva gradska zida.¹³ Početkom 14. stoljeća na sjevernoj strani tanglija podiže se kula Minčeta, a na jugozapadnom uglu kula Gornji ugao. Godine 1351. gradi se prvo predziđe. Te kule se spajaju zidom 1457. godine, čime se zatvara prostor tanglija, ruši prvotno predziđe i proširuje po zamisli firentinskog arhitekta Michelozzija. Vrlo strm prostor tanglija nasut je da bi se isplanirala površina za izgradnju ljevaonice, koja je sada sa svih strana zatvorena, tako da vatra nije prijetila gradu niti je ljevaonica bila izložena neprijatelju. Ljevaonica je počela funkcionirati u drugoj polovici 15. stoljeća. Bila je organizirana po sljedećim zonama: zona peći, spremište pijeska, kaluparnica, bazeni za pročišćavanje pijeska te veliki kanal s taložnicama. Djelovala je s prekidima, a 1667. prekrivena je debelim nasutim slojem koji nam otkriva da je u to vrijeme služila kao deponij za građevinski šut nastao nakon potresa. Ljevaonica je opet u funkciji krajem 17. i u 18. stoljeću, no samo na

¹¹ Prvoj fazi istraživanja pristupilo se radi utvrđivanja izvornog ulaza u kulu Gornji ugao, te je nakon definiranja tog ulaza širenjem sonde s vanjske strane istočnog zida kule ustanovljeno postojanje četiriju peći koje su služile za taljenje metala, odnosno industrijska zona na prostoru pred kulom.

¹² Nela Kovačević, *Arheološki istražni radovi - Kula Gornji ugao u povijesnoj jezgri Dubrovnika*. Dubrovnik: Omega engineering d.o.o, 2005.

¹³ L. Beritić, *Utvrđenja grada Dubrovnika*: 19, 82.

improviziran način, budući da je teren bio prekriven velikim nasutim slojem u svim zonama, osim u onoj gdje su peći. Nakon potresa, u 18. stoljeću opet je prekrivena debelim nasutim slojem te ostaje izvan funkcije.¹⁴ S tog lokaliteta osobito su značajni nalazi grafitnih talioničkih posuda, sedrene cjevčice, drozga i fragmenti metala koji svjedoče o bogatoj metalurškoj djelatnosti.

Numizmatičke nalaze pratimo od najranijih do najkasnijih slojeva u sondama 2B (stratigrafske jedinice 02A, 86) i 3A (stratigrafske jedinice 02, 44, 48, 62, 70, 78, 102). Nekoliko nalaza potječe iz rovova koji su kopani za postavljanje pilona namijenjenih za nošenje armiranobetonske ploče, koja je postavljena iznad lokaliteta, a oslanja se na gradske zidine sustavom čepova te omogućava dvostruku funkciju ovog prostora: arheološkog parka i dječjeg igrališta iznad njega. Jedna kovanica potječe iz nasutog sloja zapadnog gradskog predzida, a pronađena je prilikom kopanja kanalizacijskih odvoda s južne strane kule Gornji ugao.

Najstariji otkriveni novac iz kule Gornji ugao pripada kasnoantičkom razdoblju. Iskovan je za vladavine cara Konstantina I (307-337), i to u ime njegova najmlađeg sina, cezara Konstancija II (kat. br. 7). Kronološki slijedi bizantski anonimni folis iz druge polovice 11. stoljeća (kat. br. 19). Otkriven je i venecijanski zlatnik. Riječ je o dukatu dužda Agostina Barbariga (1486-1501) (kat. br. 29). I lokalitet kula Gornji ugao dao je veći broj različitih moneta Dubrovačke Republike. Zastupljene su mince (kat. br. 35, 46-48, 56-57), dinarići (kat. br. 61-63) i soldo (kat. br. 65-69). Otkriven je i jedan francuski bakrenjak (*double tournois*), i to Luja XIII (1610-1643) (kat. br. 70).¹⁵ Ostali bolje očuvani primjerci pripadaju drugoj polovici 19. i prvoj polovici 20. stoljeća. To je novac Austrije (kat. br. 71-78), Italije (kat. br. 79) i Kraljevine SHS (kat. br. 80). Zbog loše očuvanosti četiri nalaza nije bilo moguće odrediti (kat. br. 87-89, 96-97).

U arheološkim istraživanjima unutar povijesne jezgre Dubrovnika, u samostanskom kompleksu Sv. Marije od Kaštela i na području kule Gornji ugao, sveukupno je otkriven 101 numizmatički nalaz. Većinom su dobro očuvani. Među njima su najstariji rimski carski novci iz prvih desetljeća druge

¹⁴ Branka Milošević, Nikolina Topić, Željko Peković, »Kula Gornji ugao u povijesnoj jezgri Dubrovnika.« *Hrvatski arheološki godišnjak* 5/2008 (2009): 684-689; Ž. Peković, N. Topić, »A late-medieval and post-medieval foundry in the historic centre of Dubrovnik.«: 267-270.

¹⁵ Kovanice francuskoga kralja Luja XIII. čuvaju se i u Muzeju hvarske baštine (Eduard Visković i Mato Ilkić, »Numizmatička građa iz fundusa Muzeja hvarske baštine.«, u: *Zbornik radova 6. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, ur. Julijan Dobrinić. Rijeka: Hrvatsko numizmatičko društvo, 2011: 301-317, kat. br. 40-41). Poznat nam je i neobjavljeni primjerak s područja Zadra koji se čuva u privatnoj zbirci.

polovice 3. stoljeća (kat. br. 1-4). Među kasnoantičkim kovanicama (kat. br. 5-17) po svojoj rijetkosti ističe se moneta iskovana u Sisciji za vrijeme kratkotrajne vladavine Vetraniona (350) (kat. br. 11).¹⁶ Vremenski slijede bizantski anonimni folisi iz 11. stoljeća (kat. br. 18-20).¹⁷ Njihova pojava posve je logična, jer je Dubrovnik tada i bio u bizantskim rukama. Iz nešto kasnijeg razdoblja potječe nekoliko zanimljivih bakrenih kovanica kakve, koliko nam je poznato, nisu otkrivene drugdje u Hrvatskoj. Naime, pronađen je novac Ikonijskog sultanata koji je kovan u vrijeme Mas'uda II (1284-1308) (kat. br. 22).¹⁸ Ilkhanidsku državu predstavlja kovanica Abu Sa'ida (1317-1335) (kat. br. 23).¹⁹ Mamelučki sultanat zastupljen je bakrenjakom al-Malika an-Nāšira Muhammada I (1293-1294, 1299-1309, 1310-1341) (kat. br. 24), i to iz doba njegove treće vladavine. Te kovanice iz islamskih zemalja cirkulirale su na dubrovačkom području u vrijeme kada je trgovina s nevjernicima (*infideles*) bila zabranjena. Pretpostavljamo da su dospjele u Benediktinski samostan kao dar crkvi i samostanu, pošto su trgovci možda bili uhvaćeni u nedopuštenim trgovačkim pothvatima po povratku s Levanta. Prema ovdje obrađenoj numizmatičkoj građi, čini se da mletački novci u Dubrovniku nisu cirkulirali u većem broju. Taj novac zastupljen je sa samo četiri primjerka (kat. br. 27-30). Novac iz drugih dijelova Italije još je rjeđi. Bilježimo samo jednu bakrenu monetu iz Akvile (kat. br. 26) iskovanu za Ferdinanda I. Napuljskog (1458-1494). Upravo taj kralj je Dubrovčanima omogućio mnoge privilegije. Olakšao im je carine i daće, po povlasticama ih je izjednačio s Mlečanima 1481. godine i oslobodio ih svih lučkih pristojbi. No Napuljsko Kraljevstvo nije imalo jaku trgovačku flotu te su mu u tome pomagali Dubrovčani da ne zaostane za Mlečanima. Kasnije su se također nastavili ti

¹⁶ S područja našeg dijela istočne obale Jadrana poznat nam je novac Vetraniona i iz Novalje na Pagu (Mato Ilkić, *Rimski novac s područja Novalje*. Novalja-Zadar: Grad Novalja, Arheološki muzej u Zadru i Muzej antičkog stakla u Zadru, 2007: 11, kat. br. 69).

¹⁷ Bizantski anonimni folisi nisu rijetka pojava. Primjerice, više komada potječe iz Podgrađa nedaleko od Benkovca te iz Zadra. O tome vidjeti u: Mato Ilkić i Mirko Vukušić, »Prilog poznavanju optjecaja novca u srednjem i ranom novom vijeku na području sjeverne Dalmacije«, u: *Dani Stjepana Gunjače 2*, ur. Tomislav Šeparović i Nikolina Uroda. Split: Muzej hrvatskih arheoloških spomenika, 2012: 197-236, kat. br. 4-8.

¹⁸ Poznat nam je dirhem Mas'uda II. koji se čuva u muzeju Franjevačkog samostana Sv. Ante Padovanskog na Humcu (BiH). Vidi: Ivo Dragičević, Mato Ilkić, »Pregled numizmatičke zbirke Franjevačkog muzeja na Humcu kod Ljubuškog«, u: *I. Međunarodni kongres Kulturno-povijesna baština općine Ljubuški 21.-22. ožujka 2014*. Humac-Ljubuški: Općina Ljubuški i Franjevački samostan Humac (u tisku).

¹⁹ Analogni bakreni novac (AE fals) objavljen je na internetskoj stranici *Ilkhanid coins, Christian Rasmussen collection*: http://tokakte.virtualave.net/webdata_ilkhanid.pl?fid=1158129815&query=pagenum%3D12%26cgifunction%3DSearch%26Ruler%3DAbu%2520Sa%27id%26cgifunction=form (konzultirano 19. veljače 2014).

izuzetno dobri odnosi sa španjolskim kraljevima.²⁰ Kotorani i Dubrovčani su imali česte kontakte. No, povremeno su se međusobno borili zbog sukoba interesa. Tako je bilo između 1378. i 1379, kada Dubrovčani nisu odmah uspjeli Kotorane uvjeriti da ostanu odani hrvatsko-ugarskom kralju. Sukobili su se i zbog konkurencije u trgovini s balkanskim zaleđem, te zbog proizvodnje soli i trgovine njome. Već 1380. godine Dubrovačani su poslali svoga izaslanika u Kotor, pa su se kontakti i dalje odvijali, a Dubrovčani su nastavili kontrolirati kotorsku trgovinu svojim brodovima.²¹ Upravo iz toga razdoblja i potječu dubrovački nalazi kotorskih folara (kat. br. 32-33). Jedan polufolar dospio je i iz obližnjeg Bara (kat. br. 31). Među numizmatičkom građom dominira domaći novac, tj. raznovrsne nominale Dubrovačke Republike (kat. br. 34-69). Različiti su podaci o datumu početka rada njezine kovnice. Vjerojatno je djelovala od 1337. do 1803. godine, kada se emitirao raznovrsni srebrni i bakreni novac.²² Postoji i mišljenje da je dubrovačka kovnica osnovana između 1284. i 1301. godine. No, ne zna se točno kako je do toga došlo, jer su izgubljene knjige zapisnika dubrovačkog Vijeća iz vremena prije 1301.²³ Kovnica²⁴ je osnovana pod mletačkom upravom, a 1358. godine, kad Dubrovnik dolazi pod Ugarsku, pokušava se unaprijediti njezin rad. Prestaje djelovati 1372, a rad se nastavlja 1383. godine. Nestašica srebra utjecala je na smanjenje rada kovnice, pa se 1424. godine po dokumentima prvi put spominje da kovnica smije primati strane srebrne novce i rastapati ih ili prekivati u dubrovačke. Kroz 14. i 15. stoljeće kovnica je prošla niz reformi te je mijenjala položaj. Bilo je više prekida u radu dubrovačke kovnice. Tako je njezina aktivnost obustavljena i 1667. godine, tj. u vrijeme velikog potresa, kada je prekinuto i svako drugo djelovanje. Kasnije se rad kovnice ponovno nastavlja. Nakon potresa potrebe za novcem su bile velike, pa se tada javljaju i krivotvorine.²⁵

²⁰ Vinko Foretić, *Povijest Dubrovnika do 1808. Prvi dio: od osnutka do 1526*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1980: 260-261.

²¹ V. Foretić, *Povijest Dubrovnika do 1808. Prvi dio*: 160-162.

²² Paolo Rešetar, »La Zecca della Republica di Ragusa.« *Estratto dal Bullettino di archaeologia e storia dalmata*. Spalato: tipografia di Antonio Zannoni, 1891-1892; Milan Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*. Sremski Karlovci: Srpska Kraljevska Akademija nauka i umetnosti, 1924; Milan Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (II. opisni dio)*. Beograd-Zemun: Srpska Kraljevska Akademija nauka i umetnosti, 1925.

²³ M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 137-139.

²⁴ Godine 1367. prvi put se spominje "kuća kovnice", a kaže se da je iznad Sv. Nikole, što znači da je kovnica ranije bila na Prijekome (M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 216). Godine 1521. kovnica je premještena u zgradu carinarnice, tj. u Sponzu (Divonu), jer je tu bilo dovoljno mjesta za sve radnje koje je zahtijevao taj posao. Vidi: M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 218; P. Rešetar, »La Zecca della Republica di Ragusa.«: 56.

²⁵ M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 140-146.

Dubrovnik nije imao svoje rudnike, pa je sirovine za izradu novca nabavljao iz balkanskog zaleđa, iz Bosne i Srbije.²⁶ Prvenstveno su novac trebali za svoje potrebe, no koristili su ga dosta i u vanjskoj trgovini.²⁷ Novac se u velikim količinama iznosio van granica Republike, jer su ga u susjedne zemlje odnosili dubrovački trgovci koji su ondje kupovali robu, ali i strani trgovci koji su dolazili u Republiku. Dubrovački novac se najviše iznosio na područje današnje Bosne i Hercegovine,²⁸ a nalazimo ga dosta i u Srbiji, Makedoniji, Bugarskoj, Boki Kotorskoj i Turskoj, te nešto manje u Ugarskoj, Austriji i Njemačkom Carstvu.²⁹ Otkriven je i u sjevernoj Dalmaciji,³⁰ ali i u hrvatskom Podunavlju, i to u Sotinu.³¹ Strani novci dospijevali su u Dubrovnik trgovinom, a razne njihove vrste služile su kao sredstvo za plaćanje ili su se koristile kao metal za kovanje dubrovačkog novca te u zlatarstvu.³² U ranijem razdoblju dubrovački kontakti sa zapadnim zemljama nisu bili toliko učestali kao s onima na Levantu. Dubrovčani su počeli ploviti u Francusku tijekom 15. stoljeća, a u isto vrijeme plove i u Španjolsku. Dubrovački brodovi plove Atlantikom početkom 16. stoljeća te uplovljavaju u engleske i portugalske luke.³³ U novom vijeku Dubrovčani i dalje plove Sredozemljem, ali trgovina opada te Senat sredinom 1657. povlači svoje brodove u Jadran. No, kroz 17. stoljeće francuski trgovci i brodovi uplovljavaju u dubrovačku luku.³⁴ Pretpostavljamo da je tako u Dubrovnik i dospio bakrenjak Luja XIII (kat. br. 70).

I na kraju, osim za cjelovitije poznavanje numizmatičke topografije, ovdje obrađena numizmatička građa pridonosi boljem uvidu u strukturu monetarnih sustava čiji je novac bio u optjecaju na dubrovačkom području, i to od rimskoga razdoblja preko srednjovjekovlja sve do novoga vijeka. Osobito su važni nalazi bakrenih kovanica podrijetlom iz islamskih zemalja, koje su vjerojatno u Dubrovnik dospjele trgovačkim vezama s Levantom.

²⁶ M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 225.

²⁷ M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 330-331.

²⁸ M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 331-332.

²⁹ M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 584.

³⁰ Dubrovački novac otkriven je u Zadru. O tome vidi: Nikola Cesarik, Dejan Filipčić i Vjekoslav Kramberger, »Numizmatički nalazi s Kolovara u Zadru.«, u: *Zbornik radova 7. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, ur. Julijan Dobrinić. Rijeka: Hrvatsko numizmatičko društvo, 2014: 60, kat. br. 28. Šest dubrovačkih dinarića nedavno je nađeno u Vrani. Na podatcima zahvaljujemo Marku Meštrovu.

³¹ Mato Ilkić, »Novac s područja Sotina iz razdoblja ranoga novog vijeka.«, u: *Zbornik radova 6. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, ur. Julijan Dobrinić. Rijeka: Hrvatsko numizmatičko društvo, 2011: 127-139, kat. br. 1-2.

³² M. Rešetar, *Dubrovačka numizmatika (I. istorički dio)*: 468.

³³ V. Foretić, *Povijest Dubrovnika do 1808. Prvi dio*: 263.

³⁴ Vinko Foretić, *Povijest Dubrovnika do 1808. Drugi dio: od 1526. do 1808.* Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1980: 132.

Katalog pronađene numizmatičke građe

- 1 Galijen (254-268) (?), antoninijan kovan za Saloninu (?), 16,8 mm, 2,24 g;³⁵ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 35. Av. [---]. Ženska glava, udesno. Rv. [---]. Ženski stojeći prikaz, ulijevo.

- 2 Galijen (254-268) (?), antoninijan kovan za Saloninu (?), 18 mm, 2 g;³⁶ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 53. Av. [---]. Ženska glava, udesno. Rv. [---]. Prikaz nije raspoznatljiv.

- 3 Klaudije II. Gotski (268-270), antoninijan, 21,4 mm, 1,30 g;³⁷ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 58. Av. [---]VDIVS[---]. Glava sa zrakastom krunom, udesno. Rv. [---]. Ženski stojeći prikaz glavom okrenut ulijevo i s rogom obilja, možda Ekvitas.

- 4 Aurelijan (270-275), antoninijan, ulomak, 16,8 mm, 1,25 g;³⁸ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 6. Av. [---AV]RELIVS[---]. Poprsje sa zrakastom krunom, udesno. Rv. [VIRT]-VS MILI-[TVM]. Car s kopljem i globusom okrenut prema vojniku koji drži koplje i Viktoriju.

- 5 Konstantin I (307-337), centenionalis, 18,5 mm, 2,01 g, Herakleja (?), 324-329;³⁹ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 17. Av. CONSTAN-TIN[VS AVG]. Glava udesno, s pogledom prema gore. Rv. [DN CO]NSTANTINI MA[X AVG]. Unutar lovorovog vijenca [VOT/XX(X?)]. U odsječku SM[HF?].

³⁵ *Roman Imperial Coinage* (dalje: *RIC*), sv. V/1, ur. Percy H. Webb. London: Spink, 1927.

³⁶ *RIC* V/1.

³⁷ *RIC* V/1.

³⁸ *RIC* V/1.

³⁹ *Roman Imperial Coinage*, sv. VII (dalje: *RIC* VII), ur. Patrick M. Bruun. London: Spink, 1966.

- 6 Konstantin I (307-337) i Licinije I (308-324), centenionalis kovan za jednoga od cezara: Krisp, Licinije II ili Konstantin II, 19 mm, 2,19 g, 317-320;⁴⁰ kovnica nije čitljiva; Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 16, PN 2.

Av. [---]. Poprsje ulijevo.

Rv. [IOVI CONSERVATORI CAESS]. Jupiter stoji, glavom okrenut ulijevo, drži Viktoriju i žezlo, lijevo u polju je zarobljenik. Kratica kovnice nije čitljiva.

- 7 Konstantin I (307-337) centenionalis kovan za cezara Konstancija II, 19,2 mm, 1,70 g, kovnica nije čitljiva;⁴¹ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 102, N 308.

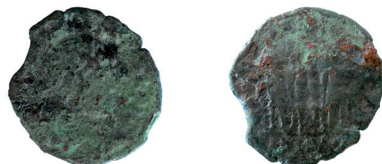

Av. FL IVL [C]ONSTANT[IVS NOB C].

Ovjenčano poprsje u draperiji, udesno.

Rv. [GLORIA EXERCITVS]. Između dva vojnika su dva bojna znaka. U odsječku [---].

- 8 Konstantin I (307-337) ili jedan od njegovih cezara (Konstantin II, Konstant, Konstancije II, Delmacije), centenionalis, 17 mm, 1,22 g, kovnica ?⁴²; Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 18a.

Av. [---]. Poprsje, udesno.

Rv. [GLORIA EXERCITVS]. Između dva vojnika su dva bojna znaka. U odsječku [---].

- 9 Konstant (337-350), centenionalis, 17 mm, 1,53 g, Siscija, 337-340⁴³; Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 36.

Av. CONSTAN-S P F AVG. Poprsje u draperiji i dijamantom na glavi, udesno.

Rv. [GLOR-IA] EXERC-ITVS. Između dva vojnika je bojni znak s kristogramom. U odsječku [?]FS[IS?]

⁴⁰ RIC VII.

⁴¹ RIC VII.

⁴² RIC VII.

⁴³ *Roman Imperial Coinage*, sv. VIII (dalje: RIC VIII), ur. J. P. C. Kent. London: Spink, 1981: br. 87, 93, 99 ili 103.

- 10 Konstant (337-350), AE, 19,5 mm, 2,21 g, Tesalonika, 348-350;⁴⁴ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 72.

Av. D N CONSTA-NS P F AVG. Poprsje u draperiji, udesno.

Rv. FEL TEMP-REPARATIO. Uljevo okrenut car u vojnoj odori stoji na brodu, drži pticu Feniks i standard s kristogramom; iza Viktorija za kormilom. U odsječku TES(A?).

- 11 Vetranton (350), AE, 19,3 mm, 2 g, Siscija;⁴⁵ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 3, SJ 88, PN 92.

Av. D N VETRA-[NIO P F AVG]. Poprsje u draperiji, s vijencem na glavi, udesno.

Rv. GLO[R]IA [RO]MA [NOR]VM. Uljevo okrenut car drži koplje i standard s kristogramom. U odsječku ASIS.

- 12 Konstancije II (337-361), AE kovan za cezara Julijana II, 16 mm, 1,49 g, Sirmij (?), 355-361.⁴⁶ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 30.

Av. [D] N IVLIA-N[VS NOB C]. Gologlavo poprsje u draperiji, udesno.

Rv. [SPES] REI-PVBLI[CE]. Car u vojnoj odori drži koplje i globus. U odsječku [---].

- 13 Julijan II (361-363), AE, 20,5 mm, 3,24 g, Sirmij;⁴⁷ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 20.

Av. D N FL CL IVLIA-NVS P F AVG. Poprsje s kacigom na glavi, s kopljem i štitom, uljevo.

Rv. Unutar vijenca VOT/X/MVLT/XX. U odsječku ASIRM.

⁴⁴ RIC VIII, br. 120.

⁴⁵ RIC VIII, br. 294.

⁴⁶ RIC VIII.

⁴⁷ RIC VIII, br. 108.

- 14 Valentinijan I (364-375), AE III, 17,5 mm, 1,64 g, Siscija, 364.-367;⁴⁸ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 11.

Av. DN VALEN[TI]N[I-ANV]S P F AVG. Poprsje u draperiji, s dijamdom na glavi, udesno.

Rv. SECVRITAS REIPVBLICAE. Viktorija okrenuta ulijevo, drži vijenac i palmu. U odsječku •[?SIS]C.

- 15 Arkadije (383-408), AE IV, 14 mm, 1,16 g, kovnica nije čitljiva;⁴⁹ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 18.

Av. [DNAR]CADIV[S P F AVG]. Poprsje u draperiji, s dijamdom na glavi, udesno.

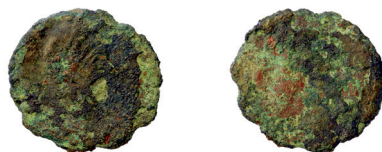
Rv. [SAL]VS REI-[PVBLICAE]. Viktorija s tropejom okrenuta ulijevo, za kosu vuče zarobljenika. U odsječku [---].

- 16 Kasnoantički novac, AE, 20,3 mm, 2,58 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 26.

Av. [---]. Glava, udesno.

Rv. [---]. Prikaz nije raspoznatljiv.

- 17 Kasnoantički novac, AE, 16,5 mm, 1,5 g, kovnica nečitljiva, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 3, SJ 87, PN 109.

Av. [---]. Glava, udesno.

Rv. [---]. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 18 Bizant, anonimni folis, 21,2 mm, 1,56 g, klasa C, 1042(?) c.1050;⁵⁰ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 32.

Av. [---]. Krist u tunici i himationu, en face.

Rv. [---]. U polju križ.

⁴⁸ *Roman Imperial Coinage*, sv. IX (dalje: *RIC IX*), ur. J. W. E. Pearce. London: Spink, 1951: br. 7.

⁴⁹ *RIC IX*.

⁵⁰ Philip Grierson, *Catalogue of the Byzantine coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection. III. Leo III to Nicephorus III 717-1081. 2. Basil I to Nicephorus III (867-1081)*, sv. 3, dio 2. Washington DC: Dumbarton Oaks, 1993: 681-684, C.1-48.

- 19 Bizant, anonimni folis, 23 mm, 2,98 g, klasa I (c. 1075-c. 1080),⁵¹ kula Gornji ugao 2008, S 3A, SJ iz temelja uz SJ 68, N 197.

Av. [---]. Kristovo poprsje u tunici i himationu, en face.

Rv. U središtu je latinski križ.

- 20 Bizant, anonimni folis, 21 mm, 3,93 g, klasa K, (c. 1085-c. 1092),⁵² Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 62, PN 76.

Av. Kristovo poprsje u tunici i himationu, en face.

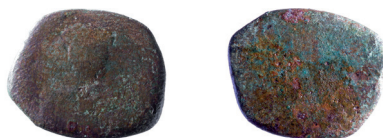
Rv. Bogorodica u tunici i maforionu, en face.

- 21 Bizant (vjerojatno 10-11. st.), folis (?), 19 mm, 2,71 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 50.

Av. Slabo vidljivo poprsje, en face.

Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 22 Ikonijski Sultanat (*Seljuq of Rum*), Mas'ud II (1284-1308), AE fals, 22,5 mm, 1,81 g⁵³; Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17/29, PN 7.

Av. Es Sultan al Aza[m].

Rv. Darebe el Medinet Lulu[ah].

- 23 Ilkhanidska država (*Ilkhans*), Abu Sa'īd (1317-1335), AE fals, 23,8 mm, 4,04 g;⁵⁴ Sv. Marija od Kaštela, 2008, S 1, SJ 17 (?), PN 131.

Av. U središtu: Al Sultan al Azam / Abu Said Bahadur Han / Hallad [Mu]lkehu; kružni natpis nije čitljiv.

Rv. U središtu: La Ilaha Illallah / duribe / Muhammed / [---] / [Resulallah]; gore: Ebu Bekr, desno: Omar, dolje [Osman], lijevo: [Ali].

⁵¹ P. Grierson, *Catalogue of the Byzantine coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*: 696-699, I.1-64.

⁵² P. Grierson, *Catalogue of the Byzantine coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*: 702-704, K.1-26.

⁵³ Sličan primjer vidi u: Izmirlier Yilmaz, *The Coins of Anatolian Seljuqs*. Istanbul: Author's Self Publication, 2010: 464-465, br. 1399

⁵⁴ http://tokakte.virtualave.net/webdata_ilkhanid.pl?fid=1158129815&query=pagenum%3D12%26cgi-function%3DSearch%26Ruler%3DAbu%2520Sa%27id&cgifunction=form (konzultirano 20. veljače 2014). Vidi: *A Checklist of Popular Islamic Coins by Stephen Album*. Santa Rosa, 1993: br. 2220.

- 24 Mamelučki Sultanat, al-Malik an-Nāšir Muhammad I (1293-1294, 1299-1309, 1310-1341), AE fals, 18,6 mm, 2,18 g;⁵⁵ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 23.
Av. U središnjem krugu: Muhammed; kružni natpis nečitak.
Rv. Iskrivljeni oblik prvog dijela vladareva imena: El Malik En Nasir.

- 25 Istrošen novac, AE, 19,6 mm, 1,88 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 17, PN 54.
Av. [---].
Rv. [---].

- 26 Ferdinand I. Napuljski (1458-1494), *cavallo*, 19 mm, 1,64 g, Aquila;⁵⁶ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 8.
Av. [F]JERDINA•NVS•R[EX]. Okrunjeno poprsje.
Rv. •EQVITA[S] REGNI. Konj okrenut udesno, desno orao.

- 27 Venecija, dužd Lorenzo Tiepolo (1268-1275), *piccolo o denaro, scodellato*, 13,2 mm, 0,14 g;⁵⁷ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 75.
Av. [X]L[A]•TE [DVX]. U središtu je križ.
Rv. X•S MARCVS•. U središtu je križ.

- 28 Antonio Venier (1382-1400), *tornesello*, 16,5 mm, 0,53 g;⁵⁸ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 17, PN 70.
Av. XANTO•VENERIO DVX. U središtu je križ.
Rv. XVEXILI[FER VENETIAR]. U središtu je krilati lav.

⁵⁵ Paul Balog, *Coinage of the Ayyubids*. London: Royal Numismatic Society, 1980: br. 230 (avers), br. 216, 244 ili 246 (revers).

⁵⁶ *Corpus nummorum Italicorum: primo tentativo di un catalogo generale delle monete medievali e moderne coniate in Italia o da Italiani in altri paesi*, sv. XVIII. Roma: R. Accademia dei Lincei, 1939: str. 66, br. 130 var.

⁵⁷ *Corpus nummorum Italicorum: primo tentativo di un catalogo generale delle monete medievali e moderne coniate in Italia o da Italiani in altri paesi*, sv. VII (dalje: CNI VII). Roma: R. Accademia dei Lincei, 1915: br. 29-32.

⁵⁸ CNI VII, br. 57.

- 29 Venecija, dužd Agostin Barbarigo (1486-1501), dukat, 21,5 mm, 3,52 g;⁵⁹ kula Gornji ugao 2008, S 3A, SJ 02, PN 12.

Av. AVGVSTIN BARBADICO•S•M•VENETI DVX. Sv. Marko predaje zastavu duždu.

Rv. •SIT•T•XPE•DAT•Q•TV••REGIS ISTE•DVCAT•. Isus stoji, en face. Lijevo i desno zvjezdice.

- 30 Venecija, gazeta za Dalmaciju i Albaniju po dekretu Senata od 17. lipnja 1684, 29,5 mm, 6 g;⁶⁰ Sv. Marija od Kaštela, 2008, S 7, SJ 179a, PN 122.

Av. /DALMA/E•T/A[L]BAN/.

Rv. SAN–MARC–VEN–. Krilati lav. U odsječku [[II]].

- 31 Bar, polufolar, 19,8 mm, 0,56 g;⁶¹ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 34.

Av. •D[AN]-TIVA[R]. Sv. Juraj stoji i kopljem ubija zmaja.

Rv. S-G. Sv. Juraj na konju okrenut ulijevo, kopljem ubija zmaja.

- 32 Kotor, folar kovan za vladavine kralja Ludovika I, 18 mm, 0,84 g;⁶² Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 59.

Av. •SANTVS•-•TRIFON•. Svetac stoji frontalno, drži palminu grančicu.

Rv. X•M•C[A]TARENSIS•. Grb s vodoravnim poljima i ljljanima.

⁵⁹ CNI VII, br. 143 var.

⁶⁰ *Corpus nummorum Italicorum: primo tentativo di un catalogo generale delle monete medievali e moderne coniate in Italia o da Italiani in altri paesi*, sv. VI. Roma: R. Accademia dei Lincei, 1922: br. 27.

⁶¹ Julijan Dobrinić, »Novci dalmatinskih i sjevernoalbanskih gradova u srednjem vijeku. I. Dio "In memoriam dr. Karl Stockert"«. *Acta numismatica*. Rijeka: Dobrinić & Dibrinić, 2002; 8, I. tip (1.3.1.8 var.).

⁶² J. Dobrinić, »Novci dalmatinskih i sjevernoalbanskih gradova u srednjem vijeku. I«: 30, I. tip (5.4.1.3).

- 33 Kotor, foliar kovan za Ladislava Napuljskog (1392-1405), 16 mm, 0,40 g;⁶³ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 39.

Av. [S]ANTV[S] TRI[FONIS]. Svetac stoji frontalno, drži palminu grančicu.

Rv. [CH]ATARENS[---]. U središtu je prikazana kruna s ljiljanima.

- 34 Dubrovnik, minca, kovana prije 1436, 15 mm, 0,44 g,⁶⁴ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 15.05.07.

Av. Ovjenčano poprsje u draperiji, udesno.
Rv. Gotičko slovo R okruženo s četiri zvjezdice.

- 35 Dubrovnik, minca, 15 mm, 0,75 g, kovana prije 1436;⁶⁵ kula Gornji ugao 2008, S 3A, SJ 78, N 129.

Av. Ovjenčano poprsje u draperiji, udesno.
Rv. Gotičko slovo R okruženo s četiri zvjezdice.

- 36 Dubrovnik, minca, 1436, 16,2 mm, 1,10 g;⁶⁶ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 29.

Av. Poprsje u oklopu i s kacigom na glavi, ulijevo.

Rv. Gotičko slovo R okruženo zvjezdicama i točkicama.

- 37 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 18,4 mm, 2 g;⁶⁷ Sv. Marija od Kaštela, 2008, S 11a, SJ 290, PN 167.

Av. •MONETA RAGVSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. •CIVITAS•RAGVSII•. Tri kule s gradskim vratima.

⁶³ J. Dobričić, »Novci dalmatinskih i sjevernoalbanskih gradova u srednjem vijeku. I«: 32, I. tip (7.1.1.1-14).

⁶⁴ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*. Zagreb: Prvi hrvatski bankovni muzej Privredne banke, 1993: br. 73.

⁶⁵ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 73.

⁶⁶ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 74.

⁶⁷ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

- 38 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16,8 mm, 1,70 g;⁶⁸ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 17, PN 71.

Av. •MONETA•RAGVSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [C]IVITAS•RAGVSII. Tri kule s gradskim vratima.

- 39 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16,4 mm, 1,25 g;⁶⁹ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ (?), PN 108.

Av. •[MONETA RAG]V[SII]•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. CIVITA[S•R]A[GVS]II. Tri kule s gradskim vratima.

- 40 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 17,2 mm, 1,80 g;⁷⁰ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ 95, PN 102.

Av. •M[ONETA RAGVS]II•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. CIVITA[S R]AGVSII•. Tri kule s gradskim vratima.

- 41 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 17,5 mm, 2,22 g;⁷¹ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 2, SJ (?), PN 42.

Av. ••MO[NETA RAG]VSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. CIVIT[AS RA]GVSII. Tri kule s gradskim vratima.

- 42 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 18,7 mm, 2 g;⁷² Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 17, PN 49.

Av. •MON[ET]ARA[GVS]II•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. CIVITAS•RAGVSII. Tri kule s gradskim vratima.

⁶⁸ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁶⁹ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷⁰ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷¹ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷² I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

- 43 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16 mm, 1,80 g;⁷³ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 56.

Av. MONETA••[R]AGVSII. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [CIV]ITAS RAG[VSII]. Tri kule s gradskim vratima.

- 44 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 20 mm, 1,87 g;⁷⁴ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 38, PN 19.

Av. •MONETA••RAGVSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. •CIVITAS••RA[G]VS[I]•. Tri kule s gradskim vratima.

- 45 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16,4 mm, 1,26 g;⁷⁵ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 5.

Av. MO[NE]TA [RAGVSII]. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. CIVITA[S]••R[AGVSII]. Tri kule s gradskim vratima.

- 46 Dubrovnik, minca, 17 mm, 0,87 g, 1452-1612;⁷⁶ kula Gornji ugao, 2008, PN 125.

Av. •MO[NETA]••RAGVSI[I]. Ovjenčana glava, ulijevo.

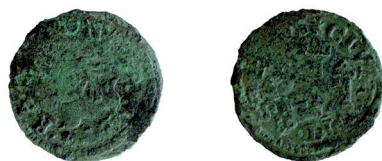
Rv. •CI[VITAS RA]GVSI[I]. Tri kule s gradskim vratima.

- 47 Dubrovnik, minca, 16,3 mm, 0,69 g, 1452-1612;⁷⁷ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ rov za temelj 8, PN 31.

Av. [M]ON[ETA]••RA[GVSII]. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. CIVITAS [RAGVSII]. Tri kule s gradskim vratima.

⁷³ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷⁴ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷⁵ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷⁶ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷⁷ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

- 48 Dubrovnik, minca, 17 mm, 1,06 g, 1452-1612;⁷⁸ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ ?, N 247.

Av. [MONETA RAGVSII]. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [CIVITAS RAGVSII]. Tri kule s gradskim vratima.

- 49 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 18,4 mm, 1,90 g;⁷⁹ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 10.

Av. [MONETA RAG]V[SII]. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [•CIVITAS R]AGVSII•. Tri kule s gradskim vratima.

- 50 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 18,7 mm, 2 g;⁸⁰ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 78.

Av. [•M]JONE[TAR]AGVSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [•CIVI]TAS•RAGVSII•. Tri kule s gradskim vratima.

- 51 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16,2 mm, 0,43 g;⁸¹ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 3, SJ 108, PN 90.

Av. [M]JONE[TA RAG]VSII. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [CIVITAS] R[AGV]SII. Tri kule s gradskim vratima.

- 52 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 15 mm, 0,30 g;⁸² Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ 87, PN 85.

Av. [MONETA R]AGVSII. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. •CIVIT[AS RAGV]SII. Tri kule s gradskim vratima.

⁷⁸ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁷⁹ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸⁰ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸¹ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸² I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

- 53 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 17 mm, 0,60 g;⁸³ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 12.

Av. •[MONETA R]AGVSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. •CIVITA•RAGVSII•. Tri kule s gradskim vratima.

- 54 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16,5 mm, 0,54 g;⁸⁴ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ 87, PN 101.

Av. [MONETA]•RAGVSII. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [CIVIT]AS*RA[GVSII]. Tri kule s gradskim vratima.

- 55 Dubrovnik, minca, 1452-1612, 16,8 mm, 0,56 g;⁸⁵ Sv. Marija od Kaštela 2008, S 11, SJ 222, PN 145.

Av. •MONETA [RA]GVSII. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. •CIV[IT]AS•RAGVSII. Tri kule s gradskim vratima.

- 56 Dubrovnik, minca, 17,6 mm, 1,16 g, 1452-1612;⁸⁶ kula Gornji ugao, 2005, S 1, SJ 1, PN 4.

Av. •MO[NETA RAG]VSII•. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. [CIVI]TAS•RAGV[SII]. Tri kule s gradskim vratima.

- 57 Dubrovnik, minca, 16 mm, 0,45 g, 1452-1612;⁸⁷ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 70, N 180.

Av. [MONETA] RAGVSI[I]. Ovjenčana glava, ulijevo.

Rv. •CIV[IT]AS [R]AGVSII[•]. Tri kule s gradskim vratima.

⁸³ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸⁴ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸⁵ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸⁶ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

⁸⁷ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 78.

- 58 Dubrovnik, krivotvoreni dinar, 19,3 mm, 0,75, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 69.

Av. S BLASIV-S RAGVSII. Sv. Vlaho stoji frontalno i desnicom blagoslivlja.
Rv. I[C]-[.]. Isus stoji frontalno, desnicom blagoslivlja.

- 59 Dubrovnik, dinarić, 17 mm, 0,44 g;⁸⁸ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 3, SJ (?) pronađen u zatrpavanju, PN 105.

Av. [S B]LASIVS RAGVS[II]. Sv. Vlaho stoji frontalno, drži model grada i blagoslivlja. Godina 16-[..].

Rv. TVTA [SALV]S. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice.

- 60 Dubrovnik, dinarić (oštećen), 17,5 mm, 0,36 g;⁸⁹ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ 95, PN 103.

Av. [S BLASI]VS RAGVSI[I]. Sv. Vlaho stoji frontalno, drži model grada i blagoslivlja. Godina 17-[..].

Rv. TVTA [SALV]S. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice.

- 61 Dubrovnik, dinarić, 15,8 mm, 0,23 g;⁹⁰ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 48, N 69.

Av. S [BLASIVS RAGV]SII. Sv. Vlaho stoji frontalno, drži model grada i blagoslivlja. Godina nije čitljiva.

Rv. [TVTA SALVS]. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice.

- 62 Dubrovnik, dinarić, 17,5 mm, 0,51 g;⁹¹ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ temelj za pilon 6, N 363.

Av. S [BL]AS[IVS R]AGVSII. Sv. Vlaho stoji frontalno, drži model grada i blagoslivlja. Godina 16-[..].

Rv. TVTA S[ALV]S. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice.

⁸⁸ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 111.

⁸⁹ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 111.

⁹⁰ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 111.

⁹¹ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 111.

- 63 Dubrovnik, dinarić, 18 mm, 0,48 g;⁹² kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 70, N 121.

Av. [S BLAS]IV[S RAGV]SII. Sv. Vlaho stoji frontalno, drži model grada i blagoslivlja. Godina 16-[..].

Rv. TV[TA] SALVS. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice.

- 64 Dubrovnik, solad, 21 mm, 1,72 g;⁹³ Sv. Marija od Kaštela 2007, S 3, SJ ? (pronađen u zatrpavanju), PN 97.

Av. MONETA CIVITA RAGVSII. Frontalni prikaz poprsja Sv. Vlaha iznad gradskih zidina. Ispod godina: 1689 (?).

Rv. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice, lijevo i desno dubrovački grb.

- 65 Dubrovnik, solad, 21,5 mm, 1,98 g;⁹⁴ kula Gornji ugao; 2008, predzide.

Av. [C]IV[ITA] RAGVSII. Frontalni prikaz poprsja Sv. Vlaha iznad gradskih zidina. Ispod godina: 1782 (?).

Rv. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice, lijevo i desno dubrovački grb.

- 66 Dubrovnik, solad, 22,5 mm, 2,13 g⁹⁵; kula Gornji ugao 2008., S 2B, SJ 86, N 390.

Av. MONET[A CIVITA RAGVSII]. Frontalni prikaz poprsja Sv. Vlaha iznad gradskih zidina.

Rv. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice, lijevo i desno dubrovački grb.

- 67 Dubrovnik, solad, 21,5 mm, 1,57 g;⁹⁶ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 102, N 302.

Av. CIVI[T]A RAGVSII. Frontalni prikaz poprsja Sv. Vlaha iznad gradskih zidina. Ispod godina: 17[...].

Rv. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice, lijevo i desno dubrovački grb.

⁹² I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 111.

⁹³ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 82 var.

⁹⁴ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 83.

⁹⁵ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 82.

⁹⁶ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 83.

- 68 Dubrovnik, solad, 20,4 mm, 1,07 g,⁹⁷ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 62, N 94.

Av. CIVI[TA RA]GVSII. Frontalni prikaz poprsja Sv. Vlaha iznad gradskih zidina. Godina nije čitljiva.

Rv. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice, lijevo i desno dubrovački grb.

- 69 Dubrovnik, solad, 21,2 mm, 1,93 g,⁹⁸ kula Gornji ugao, 2005, S 2, SJ 19, PN 2.

Av. [MONETA C]IVITA RAGVSI[I]. Frontalni prikaz poprsja Sv. Vlaha iznad gradskih zidina.

Rv. Isus stoji frontalno i blagoslivlja, uokolo zvjezdice, lijevo i desno dubrovački grb.

- 70 Francuska, Luj XIII (1610-1643), *double Tournois*, 20,4 mm, 1,39 g,⁹⁹ kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 48, N 95.

Av. LO[YS XI]II R D FRAN ET NAV. Poprsje, udesno.

Rv. DOVBLE TOVR[NOIS ...]. U središtu tri ljljana.

- 71 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 4 Kreuzer, 26,8 mm, 12,74 g, Kremnitz, 1864,¹⁰⁰ kula Gornji ugao, 2005, S 2, SJ 2, PN 8.

Av. [SCHEIDE MÜNZE K K OESTER-REICHISCHE]. U središtu austrijski dvoglavi orao.

Rv. Unutar vijenca 4, ispod 1885.

- 72 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 1 Kreuzer, 19 mm, 3,00 g, 1868, kula Gornji ugao 2008., S 3A, SJ 44, N 101.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.

Rv. Unutar vijenca 1, ispod 1868.

⁹⁷ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 83.

⁹⁸ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: br. 82.

⁹⁹ Victor Gadoury, *Monnaies royales françaises 1610-1792*. Monte Carlo: Victor Gadoury, 1978: 10-13.

¹⁰⁰ Viktor von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*. Wien: Verlag Münzkabinett, 1920: 340.

- 73 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 1 Kreuzer, 19 mm, 3,26 g, Wien, 1885;¹⁰¹ kula Gornji ugao, 2005, S 1, SJ 1, PN 1.

Av. SCHEIDEMÜNZE K K OESTER-REICHISCHE. U središtu austrijski dvoglavi orao.

Rv. Unutar vijenca 1, ispod 1885.

- 74 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 5/10 Kreuzer, 16,6 mm, 1,30 g, Wien, 1885;¹⁰² kula Gornji ugao, 2005, S 1, SJ 1, PN 9.

Av. [SCHEIDEMÜNZE K K OESTER-REICHISCHE]. U središtu austrijski dvoglavi orao.

Rv. Unutar vijenca 5/10, ispod 1885.

- 75 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 1 Krone, 23 mm, 4,87 g, Kremnitz, 1893;¹⁰³ Huszár, 1979, br. 2203; Unger III, 2001, br. 1495, kula Gornji ugao 2005, S 1, SJ 1, PN 7.

Av. FERENCZ JÓZSEF I K A CS ÉS M H S D O A P K I R. Ovjenčana glava, udesno. Ispod KB.

Rv. Unutar vijenca krana. Ispod 1/KORONA/1893.

- 76 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 1 Heller, 17 mm, 1,62 g, Wien, 1901;¹⁰⁴ kula Gornji ugao, 2008, S 2B, SJ 02A, N 141.

Av. U središtu austrijski dvoglavi orao.

Rv. U središtu 1, ispod 1901.

- 77 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 2 Heller, 19 mm, 3,23 g, Wien, 1907;¹⁰⁵ kula Gornji ugao, 2008, S 2B, SJ 02A, N 144.

Av. U središtu austrijski dvoglavi orao.

Rv. U središtu 2, ispod 1907.

¹⁰¹ V. von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*: 345.

¹⁰² V. von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*: 345.

¹⁰³ V. von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*: 348.

¹⁰⁴ V. von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*: 349.

¹⁰⁵ V. von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*: 350.

- 78 Austrija, Franjo Josip (1848-1916), 1 Heller, 17 mm, 1,62 g, Wien, 1909;¹⁰⁶ kula Gornji ugao, 2005, S 1, SJ 1, PN 10.

Av. U središtu austrijski dvoglavi orao.
Rv. U središtu 1, ispod 1909.

- 79 Kraljevina Italija, Vittorio Emanuele II, 10 centesimi, 1866 (?), 30 mm, 9,21 g, kula Gornji ugao, 2005, S 1, SJ 1, PN 16.

Av. VITTORIO EMANUELE II RE D'ITALIA. Glava, ulijevo.

Rv. [10/CENTESIMI/1866].

- 80 Kraljevina SHS, kralj Aleksandar, 2 dinara, 1925, 27 mm, 9,86 g;¹⁰⁷ kula Gornji ugao, 2005, S 1, SJ 1, PN 20.

Av. АЛЕКСАНДАР И КРАЉ СРБА ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА. Glava, ulijevo. Ispod A. PATEY.

Rv. Unutar vijenca s krunom 2/ДИНАРА/1925.

- 81 Žeton, Eduard Presečky, Samobor, oko 1884, mjed, vrijednost: 20 novčića, 22 mm, 2,45 g;¹⁰⁸ Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ (?), pronađen u zatrpavanju, PN 99.

Av. «EDUARD»PRESEČKY. U središtu utisnuto 20.

Rv. «EDUARD»PRESEČKY.

- 82 Istrošen novac, AE, 21,7 mm, 1,53 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 25.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.

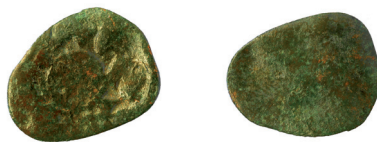
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 83 Istrošen novac, AE, 23,4 mm, 2,24 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 22.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.

Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

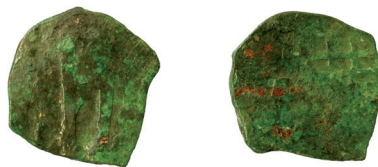
¹⁰⁶ V. von Miller zu Aichholz, *Österreichische Münzprägungen 1519-1918*: 350.

¹⁰⁷ Sladana Spasić, *Novac Srbije, Crne Gore i Jugoslavije 1868.-1941*. Kraljevo: Narodni muzej Kraljevo, 2003: kat. br. 53.

¹⁰⁸ I. Dolenc, *Hrvatska numizmatika*: 185, br. 622.

- 84 Novac (?), istrošen, AE, 18,4 mm, 1,45 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 9.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

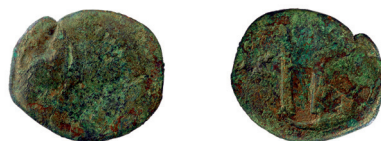
- 85 Istrošen novac, AE, 21 mm, 3,33 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 33.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 86 Istrošen novac, AE, 24,6 mm, 4,80 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007., S 1, SJ 17, PN 24.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 87 Novac (?), oštećen i deformiran, AE, 22 mm, 1,22 g, kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 02, N 374.

- 88 Istrošen novac, AE, 22 mm, 3,54 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 16.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 89 Istrošen novac, AE, 17 mm, 0,74 g, kula Gornji ugao 2008., S 3A, SJ ?, N 367.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 90 Istrošen novac, AE, 17 mm, 1,40 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 34, PN 60.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 91 Istrošen novac, AE, 19,6 mm, 1,69 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 64.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 92 Istrošen novac, AE, 14,4 mm, 0,20 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ 87, PN 98.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 93 Istrošen novac, AE, 18,8 mm, 1,16 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 1, SJ 17, PN 12a.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 94 Istrošen novac, AE, 19,2 mm, 2,3 g, Sv. Marija od Kaštela, 2008, S 11a, SJ 220, PN 162.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 95 Istrošen novac, AE, 16 mm, 0,60 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 56a.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 96 Istrošen novac, AE, 16,7 mm, 0,84 g, kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 44, N 87.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 97 Istrošen novac, AE, 15,3 mm, 0,60 g, kula Gornji ugao, 2008, S 3A, SJ 102, N 249.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 98 Istrošen novac, AE, 19,5 mm, 2 g, Sv. Marija od Kaštela, 2007, S 3, SJ 95, PN 104.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 99 Istrošen novac, AE, 12,8 mm, 0,58 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 40.
Av. Prikaz nije prepoznatljiv.
Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 100 Istrošen novac, AE, 13,5 mm, 0,58 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 57.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.

Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

- 101 Novac (?), AE, 12 mm, 0,73 g, Sv. Marija od Kaštela 2007, S 1, SJ 34, PN 51.

Av. Prikaz nije prepoznatljiv.

Rv. Prikaz nije prepoznatljiv.

NUMISMATIC FINDS FROM THE ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS IN DUBROVNIK

MATO ILKIĆ, NIKOLINA TOPIĆ AND ŽELJKO PEKOVIĆ

Summary

Archaeological excavations in the historic nucleus of Dubrovnik, within the Benedictine Monastery of St Mary of *Kaštel* and on the site of the *Gornji Ugao* Tower, have resulted in 101 numismatic finds. They include the oldest Roman imperial coins from the first decades of the second half of the third century (**Cat. no. 1-4**), as well as Late-Antiquity coins (**Cat. no. 5-6, 8-17**). These are chronologically followed by the anonymous Byzantine fals from the eleventh century (**Cat. no. 18-20**), and from a somewhat later period several coins from the Islamic lands: the copper coinage of the Sultanate of Rum (Iconium; Mas'ud II, 1284-1308) (**Cat. no. 22**), Ilkhanid state (Abu Sa'īd, 1317-1335) (**Cat. no. 23**) and the Mamluc sultanate (al-Malik an-Nāšir Muhammad I, 1293-1294, 1299-1309, 1310-1341) (**Cat. no. 24**). They circulated in the Dubrovnik region during the time when the trade with the 'infidels' was prohibited. Judging by the here analysed numismatic material, Venetian money seemed not to have circulated in Dubrovnik in larger amounts, as testified by only four samples (**Cat. no. 27-30**). Money from the other parts of Italy is even rarer. We have recorded a single copper coin from Aquila (**Cat. no. 26**) minted for Ferdinand I of Naples (1458-1494). The finds include several samples of the Kotor coinage (**Cat. no. 32-33**) and of Bar (**Cat. no. 31**), along with a French copper coin of Louis XIII (1610-1643) (**Cat. no. 70**). Expectedly, the money of the Dubrovnik Republic dominates the material excavated on the sites (**Cat. no. 34-69**). The rest of the better preserved samples date from the latter half of the nineteenth and first half of the twentieth century and include the coinage of Austria (**Cat. no. 71-78**), Italy (**Cat. no. 79**) and the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes

(Cat. no. 80). Apart from contributing to a more comprehensive numismatic mapping of Dubrovnik, the here analysed numismatic finds provide an insight into the monetary systems whose money circulated in the Dubrovnik region from the Roman era, the medieval times up to the modern period. Particularly noteworthy is the Islamic copper coinage which has probably reached Dubrovnik through trade with the Levant.